

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków krajowych za rok 1908.

Wysoki Sejmie!

Zamknięcie rachunków funduszków krajowych za rok 1908 zastosowaniem jest w swoim układzie w całości do układu budżetu uchwalonego przez Wysoki Sejm w r. 1908. Dla uzyskania przejrzystego obrazu finansów krajowych w myśl życzeń komisji budżetowej ugrupowano wszystkie fundusze będąc w zarządzie Wydziału krajowego w trzy główne działy, a mianowicie:

- A. Fundusz krajowy i fundusze budżetem objęte;
- B. Fundusze dotowane;
- C. Fundusze samoistne.

Pierwsze dwa działy przedstawiają wyniki gospodarki finansowej objętej budżetem krajowym, dział C. zaś daje obraz stanu funduszków samoistnych administrowanych przez Wydział krajowy.

Zamknięcie rachunków funduszu krajowego za rok 1908 przedstawia:

rzeczywiste wydatki w sumie	51,035.636 Kor.
„ „ dochody „ „	43,953.436 „
Niedobór r. 1908 w sumie	7,082.200 Kor.

W porównaniu z wynikami zamknięcia rachunków za rok 1907 były w roku 1908 wydatki funduszu krajowego wyższe o 7,425.945 K, dochody zaś wyższe o 2,887.859 K.

W porównaniu z budżetem krajowym uchwalonym na rok 1908 były wydatki rzeczywiste wyższe o 870.397 K, dochody rzeczywiste wyższe o 3,512.420 K, dochody zatem były netto wyższe od przewidywanych o sumę 2,642.023 K; głównie dzięki wyższemu wpływowi z dodatków do podatków bezpośrednich, z opłat konsumcyjnych i z udziału kraju w państwowych podatkach osobistych.

Na pokrycie niedoboru zaciągnął Wydział krajowy w galic. funduszu propinacyjnym pożyczkę w kwocie 8,335.182 Kor., zamiast przyzwolonej uchwałami Wysokiego Sejmu kwoty 9,622.277 K. Kwotą tą pokryto niedobór r. 1908 w sumie 7,082.200 K, resztę zaś pozostałą w sumie 2,540.077 K przeniesiono na rachunek przewidywanego niedoboru w r. 1909.

Pożyczki zaciągnięte w gal. funduszu propinacyjnym na pokrycie niedoboru w latach 1906—1908 wynoszą razem 13,083.182 K, a mianowicie:

W r. 1906 K 2,225.000, w r. 1907 K 2,523.000 i w r. 1908 K 8,335.182.

Uposażenie Kasy krajowej w kwocie 2 milionów Kor. pozostało w r. 1908 w tej sumie w całości. Z kwoty tej było z końcem r. 1908 w gotówce 1,049.813 K 86 gr., reszta zaś była ulokowaną częścią w Banku krajowym, w krakowskim składzie publicznym i na rachunku czekowym pocztowej kasy oszczędności, częścią zaś w należnościach od funduszków krajowych.

Zamknięcie rachunków za rok 1908. zestawione sumarycznie wedle rubryk budżetowych przedstawia się następująco:

Liczba porz.	Rubryki	Wydatki	Różnica + -- między wynikiem a budżetem wydatków	Dochody	Różnica + -- między wynikiem a budżetem dochodów
w k o r o n a c h					
I.	Reprezentacya kraju . . .	190.993	+ 30.593	315	+ 265
II.	Zarząd	1,792.062	-71.422	283.504	+28.432
III.	Sprawy zdrowotne . . .	6,219 116	+ 360.503	2,583.201	+ 338.523
IV.	Dobroczynność	116.729	- 6.270	—	—
V.	Oświata i sztuka	21,365.284	+774.665	4,409.706	+467.677
VI.	Pomniki historyczne . . .	340.390	-1.290	100.582	+ 32
VII.	Ubezpieczenia publiczne i koszta kwaterowe . . .	1,005.048	--8.007	460.378	+ 35.528
VIII.	Komunikacye	5,205.835	+195.074	636.068	+ 25.126
IX.	Budowy wodne i meliorac.	6,155.405	-558.171	3,965.682	-520.345
X.	Rolnictwo	3,120.217	+75.837	913.224	86.059
XI.	Górnictwo	197.325	-19.205	184.482	+ 70.482
XII.	Przemysł i rękodzieła . .	1,313.955	-30.949	465.130	-1.757
XIII.	Długi krajowe	3,255.557	+107.956	180.991	127.196
XIV.	Pensye emer. i dary z łaski	313.768	+ 4.812	53.201	13 201
XV.	Oplaty konsumcyjne . . .	11.339	-2.161	8,257.695	+ 765 695
XVI.	Rozmaite	432.611	+18.432	536.810	+ 49.311
XVII.	Udział kraju w podatkach osobistych	—	—	1,375.866	+ 655 866
XVIII.	Dodatki do podatków bez- pośrednich	—	—	19,546.602	1,371.129
	Suma . . .	51,035.636	+ 870.397	43,953.436	+ 3,512.420
	Niedopór pokryty pożyczką	—	—	7,082.200	—

Zamknięcie rachunkowe a budżet.

Wyniki gospodarki skarbowej kraju w r. 1908 są w ogólności zgodne z przewidywaniami budżetu. Wskutek przezornego preliminowania dochodów z podatków okazały się rzeczywiste wyniki dochodów z tego źródła znacznie wyższymi. Poza tem różnice między budżetem a zamknięciem odpowiadają zasadom racjonalnego budżetowania; tylko budżet oświaty wykazuje także w r. 1908 różnicę wybitniejszą.

W szczególności dochód z dodatków do podatków bezpośrednich wynosił o 1,371.129 koron więcej, niż preliminowano. W budżecie przewidywano wydatność jednego grosza wydatków krajowych w wysokości 250.000 koron, w rzeczywistości zaś wydatność ta wyniosła 269.878 koron, a mianowicie w Galicyi samej bez W. Ks. Krakowskiego 239.835 koron, w W. Ks. Krakowskim 30.043 koron. Zaległość dodatków krajowych z końcem roku 1908 wynosiła 5,341.939 koron, o 136.809 koron mniej niż w roku 1907.

Udział kraju w dochodzie państwa z podatków osobistych wynosił w roku 1908 więcej o 655.866 koron od sumy preliminowanej, ponieważ po ostatecznem obliczeniu wpłynęła oprócz zaliczki na poczet roku 1908 także reszta należności za rok 1907 w kwocie 678.709 koron.

Z krajowych opłat konsumcyjnych wpłynął dochód ogólny w sumie 8,257.695 koron, o 765.695 koron wyższy od przewidywanego. Mianowicie udział kraju w podatku od wódki wynosił 5,960.845 koron, o 610.845 koron więcej niż przewidywano; dochód z krajowej opłaty od piwa wynosił 2,185.439 koron, o 135.439 koron więcej, z 30% dodatku krajowego do podatku od wina 108.404 koron, o 18.405 koron więcej, niż preliminowano.

W budżecie oświaty wynosi wydatek kraju netto o 306.988 koron więcej, niż w budżecie przewidywano. Takim jest ostateczny wynik finansowy zamknięcia rachunków w tym dziale, różnice jednak w poszczególnych częściach składowych tego działu są o wiele wyższe. W szczególności niedobór krajowego funduszu szkolnego wymagał z funduszu krajowego dotacyi w kwocie 15,237.610 koron, wyższej o 843.427 koron, niż przewidywano; zwiększyły się bowiem znacznie wydatki na płace, wynagrodzenia i dodatki pięcioletnie nauczycieli z powodu zorganizowania wielu nowych szkół i wzmożenia się frekwencji ponad stan przewidywany. Zwiększyły się także zasiłki dla funduszy szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół z powodu wydania orzeczeń ryczałtowych przyznających te zasiłki na mocy ustawy i asygnowania należności za lata poprzednie. Ostateczny wydatek netto na cele oświaty nie wykazuje tak znacznego niedoboru w porównaniu z budżetem głównie dzięki tej okoliczności, że wydatek na krajowy fundusz emerytalny z funduszu krajowego był o 293.851 koron niższym, niż przewidywano, i że na oprocentowanie i umorzenie 10-milionowej pożyczki na budowę szkół nie wydano przewidywanej kwoty 250.000 koron, tylko na koszta konfekcyi 10.936 koron, ponieważ obligacye puszczono w obieg dopiero w r. 1909.

Stałe i znaczne niedobory krajowego funduszu szkolnego w porównaniu z budżetem usprawiedliwić można częścią dalszem oddziaływaniem regulacyi plac nauczycielskich, częścią zaś szybkim tempem w organizowaniu nowych szkół i mnożeniu klas. Wedle sprawozdania Rady szkolnej krajowej za rok 1907/8 wynosiła liczba publicznych szkół ludowych 5.035, o 133 szkół więcej niż w roku poprzednim, liczba szkół czynnych wzrosła o 145, liczba zaś klas wzrosła

o 795, a w przeciągu ostatniego dwulecia o 1362. Liczba nauczycieli i nauczycielek w szkołach publicznych wzrosła o 815. Liczba gmin pozbawionych nauki szkolnej wynosiła z początkiem roku szkolnego 1908/9 jeszcze 625, o 111 gmin mniej niż w roku poprzednim. Wskutek ciągłego rozrostu szkolnictwa ludowego w kraju odbiega zamknięcie rachunkowe stale od cyfr budżetowych.

W innych działach budżetu wykazują znaczne różnice budżety robót regulacyjnych i melioracyjnych w miarę postępu robót i wpłaty datków konkurencyjnych. W ostatecznym jednak wyniku różnice te niemal równoważą się, albowiem dochodowi w tym dziale mniejszemu o 520.345 koron, odpowiada mniejszy wydatek o 558.171 koron w porównaniu z cyframi budżetowymi.

Tak samo w dziale spraw zdrowotnych są znaczne poszczególne różnice prawie wyrównujące się w ostatecznym wyniku. Koszta leczenia w szpitalach krajowych i prowincjonalnych wynosiły o 215.941 koron mniej, niż preliminowano, z powodu mniejszej ilości dni leczenia; mniejszym był także o 14.554 koron wydatek na publiczną służbę zdrowia. Natomiast wydatki krajowego szpitala powszechnego we Lwowie były ogółem wyższe o 368.672 koron, dochody zaś wyższe o 286.498 koron, głównie dzięki temu, że skarb państwa zapłacił 333.349 K z tytułu nadwyżki kosztów utrzymania chorych na klinikach za lata ubiegłe, a kwotę tę wstawiono zarówno w rubryce wydatków jak dochodów szpitala powszechnego. Zwroty kosztów leczenia na rzecz szpitala powszechnego były o 180.000 koron niższe od przewidywanych. W ogólnym wyniku dotacja kraju na rzecz szpitala wynosiła 384.561 koron, o 263.428 koron więcej, niż preliminowano.

Również krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie wymagał od skarbu krajowego dotacji wyższej o 86.740 koron ponad kwotę przewidywaną w budżecie. Główną przyczyną tego niedoboru były koszta gospodarcze zakładu, wyższe o 108.530 koron ponad preliminarz. Wyższe koszta uzasadnia Wydział krajowy większą ilością dni leczenia o 46.171 dni ponad preliminarz, podróżaniem mąki i węgla, tudzież wyższymi kosztami za wodę z wodociągów miejskich.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie wymagał od skarbu krajowego dotacji wyższej o 178.339 koron ponad preliminarz budżetu. Wydatki tego szpitala wynosiły o 151.597 koron więcej niż preliminowano, głównie w dziale wydatków gospodarczych i sanitarnych, z powodu większej ilości dni leczenia o 3.013 dni ponad preliminarz, podróżeń niektórych artykułów żywności, drzewa i węgla oraz niektórych leków. W ogólnym wyniku działu spraw zdrowotnych były wydatki wyższe o 360.503 koron, dochody zaś o 338.523 koron ponad preliminarz. W dochodach jednak mieści się kwota 333.349 koron zwrócona przez rząd za utrzymanie chorych w klinikach za lata ubiegłe, wyższa o 233.349 koron ponad preliminarz budżetu.

W dziale komunikacji wydatki były wyższe o 195.074 koron, dochody wyższe o 25.126 koron ponad preliminarz. Wyższy wydatek spowodowały większe koszta utrzymania dróg krajowych z powodu klęsk elementarnych w r. 1907, nadmiernych opadów śniegu w zimie 1907/8 i ogólnego podwyższenia cen dostawy szutru.

W dziale długów krajowych wydatki były wyższe o 107.956 koron, dochody wyższe o 127.196 koron. Wydatki były wyższe głównie z powodu wypłaty większej ilości wylosowanych obligacyj i zaległych kuponów, tudzież wydatku niepreliminowanego w kwocie 75.306 koron na pokrycie straty ze spieniężenia

wałbrów otrzymanych tytułem pożyczki z galic. funduszu propinacyjnego. Wyższe dochody wpłynęły głównie z pieniędzy chwilowo lokowanych.

Wydatki na reprezentację kraju były wyższe o 30.593 koron ponad preliminarz z powodu dłuższego trwania sesji sejmowej w r. 1908.

W innych działach bilans rachunków jest finansowo korzystniejszy niż preliminarz budżetowy. Dział Zarządu (II), wykazuje wydatki niższe o 71.422 K., dochody wyższe o 28.432 koron, jest więc ogółem korzystniejszy o 99.854 koron. Dział dobroczynności wykazuje zaoszczędzenia wydatków w kwocie 6.270 koron, z powodu nie zaciągnięcia pożyczki na budowę domu przez Związek katolickich towarzystw, na umorzenie której w budżecie preliminowano kwotę 6.300 koron. W dziale pomników historycznych zaoszczędzono 1.290 koron na interkalaryach w krakowskim Archiwum aktów grodzkich i ziemskich W dziale bezpieczeństwa publicznego zaoszczędzono 8.007 koron, głównie dzięki temu, że niezużyto kredytu w kwocie 8.000 koron za wodę z wodociągów miejskich; dochód w tym dziale był wyższy o 35.528 koron, częścią z kwaterowego żandarmeryi i z czynszów za mieszkania ponad kompetencję, częścią z funduszy koszar krajowych i policji krajowej. Dział rolnictwa (X), wykazuje wydatki wyższe o 75.837 koron, dochody wyższe o 86.059 koron, wynik ogólny więc korzystniejszy o 10 222 kor. Większe wydatki spowodowały głównie wydatki na folwark w Dublanach, wyższe netto o 14.383 koron, (wskutek wyższej płacy robotników sezonowych, kosztów budowy baraków dla nich, większej liczby koni roboczych, i innych mniejszych wydatków), dalej wydatki niższych szkół rolniczych w Kobiernicach (+ 5.238 koron) i Miłocinie (+ 11 765 koron), szkoły mleczarskiej w Rzeszowie (+ 38.322 koron) i krajowego zakładu sadowniczego w Zaleszczykach (+ 3.917 K.) Niedobór szkoły i gospodarstwa w Kobiernicach, wynikł skutkiem słabszych zbiorów w roku 1908 i nieurodzaju w r. 1907. Niedobór szkoły w Miłocinie wywołały większe wydatki na utrzymanie uczniów i na gospodarstwo, wszelako wyższy dochód z gospodarstwa pokrył ten niedobór. Natomiast w szkole mleczarskiej w Rzeszowie był wydatek większy na zakupno mleka w kwocie 33.343 koron i inne wydatki mleczarni i serowni tylko w części pokryty wyższemi dochodami. Na mleczarni okazała się strata w kwocie 21.819 koron, którą tłumaczy Dyrekcyja wysoką ceną zakupionego mleka, tudzież brakiem kupca na twaróg w ilości około 7.000 kg. Wyższe dochody w dziale rolnictwa powstały głównie z wyższych niepreliminowanych subwencji rządowych, a mianowicie :

na zakupno maszyn mleczarskich	22 500 K.
dla Spółek rolniczych	7.800 "
" adjunkta i pomocnika mleczarstwa	1.720 "
" założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	10.000 "
" instruktora sadownictwa w powiecie śniatyńskim	500 "
" dla funkcjonaryuszów mleczarstwa	2.250 "
" na budowę internatu w Dublanach	14.000 "
razem +	58.770 K.

Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich był wyższy o 1.929 koron ponad preliminarz (wynosił ogółem 28.929 koron). Nie wpłynęła w r. 1908 subwencya rządowa na cele spółek oszczędności i pożyczek w preliminowanej sumie 20.000 K., lecz tylko w kwocie 10.000 koron.

W dziale górnictwa (XI) były wydatki niższe o 19.205 koron, dochody wyższe o 70.482 koron, wynik więc ogólny korzystniejszy o 89.687 koron od preliminarza. Mniejsze wydatki powstały głównie stąd, ponieważ w r. 1908 nie za-

ciągnięto uchwalonej przez Wys. Sejm pożyczki na budowę zbiorników i z tego powodu nie wydano całej prelimitowanej kwoty na umorzenie pożyczki 1 1/2 milionowej. Dochody wyższe były o 69.480 koron ze zbiorników naftowych.

W dziale przemysłu i rękodzieł (XII) były wydatki niższe o 30.949 koron, dochody niższe o 1.757 koron w porównaniu z budżetem. Zaoszczędzenia powstały częścią w wydatkach na szkoły przemysłowe uzupełniające, zależnych od frekwencji uczniów i ilości godzin udzielonej nauki, częścią w poszczególnych szkołach i warsztatach zawodowych. Niektóre kredyty wcale nie zostały zużyte, mianowicie na nieprzewidziane oddziały równorzędne (1000 K.), na szkołę koszykarską w Nieznanowicach (11.240 K.), z powodu zwinięcia tej szkoły, na umorzenie pożyczki na budowę wyższej szkoły handlowej w Krakowie (3.500 K.), z powodu niezaciągnięcia pożyczki, na referenta statystycznego komisji dla spraw przemysłowych, na pomoc kancelaryjną i badania, (razem 5.316 koron), z powodu ustąpienia owego referenta ze służby krajowej.

Fundusze dotowane.

Fundusze dotowane z funduszu krajowego są traktowane w budżecie i w zamknięciach rachunkowych oddzielnie od funduszu krajowego, bądź z powodu przemieszczającego ich przeznaczenia dla wykonania i prowadzenia pewnych robót, (fundusze budowy krajowych zakładów, fundusze przedsiębiorstw melioracyjnych, fundusz kolejowy), bądź też z powodu trwałego przeznaczenia na podniesienie lub ułatwienie kredytu (fundusze pożyczkowe, fundusz włości rentowych).

Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kułparkowie przedstawiał po koniec r. 1908 ogólną sumę wydatków 1,919.595 koron. Fundusz budowy krajowego zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie miał w r. 1908 wydatków 189.858 koron. Fundusz kolejowy miał po koniec r. 1908

w stanie czynnym	11,620.733 koron
„ biernym	5,460.397 „
Czysty stan czynny wynosił	6,160.335 koron.

Funduszków krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych było razem 48, nadto 3 fundusze pożyczkowe na cele melioracyjne i fundusz związkowej kasy chorych.

W szczególności fundusz bezprocentowych pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów powstał na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. listopada 1905, upoważniającej Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w wysokości 5 milionów koron w przeciągu lat pięciu począwszy od roku 1907 po 500.000 koron rocznie pod warunkiem, jeśli odsetki od tej pożyczki ponosić będzie skarż państwa. Z końcem roku 1908 suma stanu czynnego i biernego w tym funduszu wynosiła po 1,203.336 kor.

Fundusz pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych, dotowany z budżetu krajowego, miał w r. 1908 w dochodach i wydatkach po 18.255. kor.

Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne dla powiatów, gmin i spółek wodnych miał wydatki rzeczywiste w kwocie 170.400, dochody rzeczywiste w kwocie 156.403 koron. Czysty stan czynny tego funduszu wynosił 1,897.288 koron.

Fundusz związkowej kasy chorych krajowych publicznych przedsiębiorstw

melioracyjnych miał 33.032 dochodów, 1049 koron wydatków, 24.083 koron w zapasie kasowym.

Fundusz włości rentowych miał z końcem r. 1908 w obiegu 1,618.000 kor. listów zastawnych, pokrytych udzielonemi pożyczkami, nadto funduszem rezerwowym w wysokości 79.138 koron i funduszem oprocentowania w kwocie 214 koron.

Stan pożyczek krajowych z końcem roku 1908 był następujący:

Z 4% pożyczki krajowej z roku 1893 było w obiegu obligacyj w sumie 50,861.900 koron, ogólny zaś stan bierny wynosił 51,058.410 koron.

Z 4% pożyczki krajowej z r. 1904 na rzeki kanałowe było w obiegu obligacyj w sumie 3,137.700 kor., w zapasie kasowym pozostało w efektach i w gotówce 4,761.265 kor.

Z 4% pożyczki krajowej z r. 1905 na rzeki karpackie było w obiegu obligacyj w sumie 1,522.900 kor., w zapasie kasowym pozostało w efektach i w gotówce 4,503.136 kor.

Z 4% pożyczki krajowej z r. 1907 na budowę szkół nie wypuszczono w r. 1908 obligacyj w obieg, wydano tylko 10.937 koron z funduszu krajowego na koszt konfekcyi i t. p.

Krajowy fundusz pożyczkowy na ułatwienie krycia dachów materiałem ogniotrwałym, uchwalony przez Wysoki Sejm w listopadzie r. 1905, wszedł w życie w r. 1908, w którym asygnowano 39 Wydziałom powiatowym 82 pożyczek w łącznej sumie 795.986 kor. zaliczoną na razie przez fundusz krajowy. Pożyczka w sumie 1½ miliona koron została zrealizowana dopiero w r. 1909 przez emisję 4% obligacyj komunalnych po kursie 93 za 100. Z końcem roku 1908 pozostała należność Wydziałów powiatowych w sumie 775.280 koron, spłacono 17.930 kor.

Stan funduszków administrowanych przez Bank krajowy był z końcem r. 1908 następujący:

Stały fundusz przemysłowy miał w stanie czynnym 4,185.635 koron, w stanie biernym 2,145.892 koron, w czystym stanie czynnym 2.039.642 koron. Dochody i wydatki tego funduszu w r. 1908 wynosiły po 1,304.978 kor.

Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych miał w stanie czynnym 70.902 koron. Wydatki funduszu w r. 1908 wynosiły 28.007, zwroty pożyczek 23.350 kor.

Stały fundusz hodowlany miał w stanie czynnym 122.187 kor. Wydatki wynosiły w r. 1908 razem 3.891 kor., dochody 39.289 kor., lokacya w Banku krajowym z końcem roku 61.824 kor.

Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego miał w stanie czynnym 643.096 koron, o 15.071 koron więcej niż w roku poprzednim. Dochody funduszu w r. 1908 wynosiły 117.497 koron, wydatki 138.189 koron, lokacya w Banku krajowym z końcem roku 49.234 koron.

Stały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek miał w stanie czynnym 3,631.305 kor., w stanie biernym 3,110.490 kor., w czystym stanie czynnym 520.814 kor. W roku 1908 wynosiły dochody i wydatki funduszu po 1,549.843 kor.

Fundusz inwestycyjny miał w stanie czynnym (czystym) 736.085 koron. Dochody funduszu w r. 1908 wynosiły 736.494 koron, wydatki 180.770 koron, lokacya w Banku krajowym z końcem roku 555.725 koron.

Czysty stan czynny wszystkich funduszków dotowanych z końcem roku 1908 wynosił 20,684.377 koron, długi krajowe ogółem 56,248.834 koron. Dochody tych fun-

duśców w r. 1908 w gotówce wynosiły 28,954.601 koron, wydatki w gotówce 27,354.101 koron, nie licząc obrotu efektów.

Fundusze samoistne.

Do funduszków samoistnych administrowanych przez Wydział krajowy należą:

1. Fundusze stypendyjne i dobroczynne.
2. Fundusz podrzuteków w Krakowie.
3. Fundusze propinacyjne miast.
4. Fundusz b. korpusu ochotników wojskowych.
5. Depozyta gminne i serwitutowe.
6. Depozyta ogólne.

Funduszków stypendyjnych i dobroczynnych w zarządzie Wydziału krajowego w r. 1908 było 88. Fundusze stypendyjne, do których wcielono wpływy na rzecz nowo przybyłych fundacyj (Michała Gątkiewicza, Lechnera Hillela, Nazarkiewicza Eugeniusza, Neronowicza Adama, Dr. Edwina Płazka, Zagórskiej Wandy) miały z końcem roku 1908 w czystym majątku zarodowym 12,323,427 koron, o 200,563 koron więcej niż w r. 1907. Efekta i należitości funduszków wynosiły 10,558.780 koron, wartość dóbr i realności 1,937.564 koron. Dochody z efektów w r. 1908 wynosiły 413.167 K, z dóbr i realności 153.758 K.

Stypendya dla 1.042 uczniów wynosiły 341.110 koron, dla wychowanków zakładów wojskowych 10.560 koron.

Do fundacyj dobroczynnych przybyły fundacya Karoliny Remerowej dla szpitala Św. Łazarza w Krakowie, fundacya Wojciecha Kucharskiego, Jana Eugeniusza Nazarkiewicza i Galic. fundacya inwalidów wojskowych wydzielona z ogólnego krajowego funduszu zaopatrzenia inwalidów dla Galicyi i Bukowiny.

Stwierdzić należy z zadowoleniem, że stosunki fundacyi ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego zmierzają stale ku lepszemu. W r. 1908 wzrósł majątek zarodowy fundacyi w efektach do sumy 2,883.914 kor., t. j. o 135.762 K. Dochody fundacyi wynosiły w r. 1908 483.687 koron, wydatki 391.220 koron.

Wzrósł także fundusz na założenie i utrzymanie krajowego żydowskiego instytutu teologicznego we Lwowie o kwotę 15.455 koron i wynosił z końcem roku 1908 25.194 koron.

Galicyjska fundacya inwalidów oddana w r. 1908 w zarząd Wydziału krajowego służy na dożywotnie wsparcia dla inwalidów z lat wojennych. Czysty stan czynny fundacyi wynosił 232.517 koron, czysty dochód 10.238 koron, wsparcia dożywotnie wynosiły 4.737 koron.

Nowa fundacya Wojciecha Kucharskiego przeznaczona na założenie i utrzymanie szkoły ludowej w Dobranowicach powiatu wielickiego, miała w stanie czynnym 63.426 koron.

Nowa fundacya ś. p. Eugeniusza Jana Nazarkiewicza dla bezdomnych sierót obojga płci ma w efektach 4.000 koron.

Fundacya szpitala ś. p. Karoliny Remerowej miała w stanie czynnym 52.431 koron.

Fundusz podrzuteków w Krakowie miał w czystym stanie czynnym 89.633 K. Koszta utrzymania podrzuteków w r. 1908 wynosiły 2.826 koron, suma wydatków 3.074 koron, suma dochodów 3.718 koron.

Fundusze propinaczjne 37 miast wynosiły ogółem 10,845.190 koron, mianowicie w gotówce 318.824 K, w efektach 9,589.911 K, w należnościach 936.499 K.

Fundusz byłego Galic. korpusu ochotników z r. 1859 przeznaczony na bezprocentowe pożyczki dla gmin na budowę koszar dla wojska miał w stanie czynnym 142.416 koron, o 4.078 koron więcej niż w r. 1907.

Fundusz depozytów gminnych serwitutowych z końcem r. 1908 wynosił w stanie czynnym 489.728 koron.

Depozyta ogólne w kasie krajowej i w kasach zakładów krajowych wynosiły z końcem r. 1908 w gotówce 1,465.906 K
w efektach 7,394.066 K.

Ogółem wynosił z końcem roku 1908 czynny stan w majątku zarodowym wszystkich samoistnych funduszków administrowanych przez Wydział krajowy 35,497.449 koron, dochody w majątku obrotowym w gotówce 4,479,496 koron, wydatki 4,231.545 koron, nie licząc obrotu efektów.

Zestawienie funduszków krajowych.

Ogólny czysty majątek funduszków krajowych wynosił z końcem roku 1908 po potrąceniu długów i innych należności biernych 14,404.356 koron, o 1,854.750 koron mniej, aniżeli w r. 1907.

Majątki zarodowe wynosiły razem 44,480.163 koron, a mianowicie:

w gotówce	15.445
w efektach	22,445.816 „
wartość dóbr i realności	20,565.439 „
kapitały hipotekowane	97.062 „
należności czynne	1,356.401 „
razem	<u>44,480.163 K</u>

W majątkach obrotowych wynosił stan czynny	35,765.944 K
„ „ bierny	<u>65,841.751 „</u>
przewyżka stanu biernego	30,075.807 K

Nie uwzględniono w powyższem zestawieniu kapitałów galic. krajowych funduszków propinaczjnych i majątków fundacyi hr. Skarbka, które są objęte osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego.

Wobec dokładnego i przejrzystego sprawozdania, przedstawionego przez Wydział krajowy, co z uznaniem podnieść należy, komisya budżetowa uważając gospodarstwo skarbowe kraju za odpowiednie, nie wdaje się w bliższe szczegóły zamknięcia rachunków funduszków krajowych, podane w owem sprawozdaniu i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszków budżetem objętych i dotowanych za rok 1908.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutorium dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków krajowego funduszu szkolnego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1908.

3. Rachunki funduszków samoistnych budżetem nie objętych, wykazanych w dziale C., przyjmuje Sejm do wiadomości.

Przewodniczący:

Piniński.

Sprawozdawca:

Głabiński.